

nalézacího soudu plyne, podstatně zlepšil, že tedy bylo cennějším, když je prodával, než když je koupil. Pakli však O. oprávněn byl i pod zorným úhlem lichevního zákona prodati en bloc, velkoobchodníku, musil býti i tento velkoobchodník oprávněn en bloc koupiti, sice jinak bylo by právo O-ovo, en bloc prodati, úplně bezúčelné: důsledně nemohl se ani F-er dopustiti koupí tou řetězového obchodu. Zkrátka okolnosti případu jsou takové, že tu nelze mluvíti ani při jednom ani při druhém o zbytečném t. j. hospodářským zákonům odporujícím (nepravidelném) vsunutí se v činnost, sprostředkující statky mezi výrobcem a spotřebitelem. Jest tudíž důvod dle čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. plně odůvodněn, bylo proto rozsudek zrušiti a obžalovaného z obžaloby sprostiti (§ 288 čís. 3 tr. ř.).

Čís. 1352.

**Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
V tom, že z mouky, opatřené ze zásob, jež rolníkům zbývaly po odvedení předepsaného kontingentu, bylo vyráběno bílé pečivo, jest spatřovati přečin pletich.**

Pro posuzování přiměřenosti ceny tuzemské mouky není směrodatnou cena mouky cizozemské.

(Rozh. ze dne 15. listopadu 1923, Kr I 925/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 27. května 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem pletich podle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n.

D ů v o d y:

Vývodům, kterými zmateční stížnost odporuje z důvodů čís. 5 a čís. 9, písm. a) Šu 281 tr. ř. výroku prvního soudu, jímž obžalovaný byl uznán vinným přečinem pletich, dlužno předem vytknouti dvojí základní omyl. Stížnost je v nepravu, dovozujíc, že mouka, stěžovatelem od bařochářů koupená, nepatřila k zásobám, státem zabraným, protože byla ze zásob, jež rolníkům zbývaly po odvedení předepsaného kontingentu. Vládní nařízení z 11. června 1920 čís. 390 sb. z. a n. zabavilo ve prospěch státu veškeré obilí v oblasti čsl. republiky. Držitelům zemědělských podniků bylo sice dovoleno, spotřebovati obilí své sklizně pro vlastní domácnost a vlastní hospodářství dle podrobnějších předpisů, vydaných v tomto směru. Než zemědělec byl dle třetího odstavce Šu 16 vyhlášky ministerstva pro zásobování lidu ze dne 28. června 1920 čís. 423 sb. z. a n. i po dodání předepsaného kontingentu povinen, nabídnouti státnímu obilnímu ústavu všechny další přebytky, jež přesahují onu vlastní jeho potřebu, tedy také přebytky, které po případech v těchto směrech uspořil. Jakýkoliv prodej obilí (nebo mouky) zemědělcem byl nesprávným, nehledíc ani k výslovnému zákazu Šu 4 vládního nařízení čís. 390/1920, a byl tím bezprávnějším, prodáváno-li za

ceny vyšší, než byly ceny stanovené pro řádný výkup (ceny přijímací). Stížnost je dále na omylu, domnívající se, že otázku, zda ceny mouky tuzemského původu a ceny pečiva vyráběného z takové mouky jsou na úkor spotřebitelstva zvýšeny, lze řešit srovnáním těchto cen s cenami, které byly později stanoveny pro mouku cizozemského (amerického) původu a pro pečivo vyráběné z této mouky. Zákon o válečné lichvě směřuje k tomu, by spotřebitelstvu dostalo se předmětů potřeby za ceny přiměřené, t. j. ceny, jejichž výše je podmíněna výhradně součtem výrobních nákladů, jakož i režijních (zejména dopravních) nákladů a mírnými zisky, řádného obchodu. Jelikož tyto, zákonem výhradně uznávané složky, jsou jiné u obilí a mouky tuzemské a jiné u obilí a mouky cizozemské výroby, dlužno zjistiti přiměřenou cenu zvláště pro tuzemskou a zvláště pro cizozemskou mouku, pokud se týče pro pečivo z té a oné vyrobené, nelze některou cenu oné mouky nebo výrobků z ní pokládati za přiměřenou, protože nepřevyšuje ceny, která je přiměřenou pro mouku cizozemskou a pro výrobky z ní. Pokud jde o zboží, jímž hospodaří stát, jsou výrazem oněch složek, tedy přiměřenou, skutečnou, normální cenou zboží ceny úředně stanovené. Tyto činily dle opatření Stálého výboru Národního shromáždění ze dne 25. srpna 1920 čís. 494 sb. z. a n. s příplatkem, zavedeným tímto opatřením, přesně, pokud se týče, přibližně 5 Kč za 1 kg mouky. Lze připustiti, že státu vzešly zásobováním obyvatelstva moukou a chlebem veliké schodky. Než ze srovnání zmíněné ceny prodejní (5 Kč) s přijímacími cenami obilí při chlebovinách dle vládního nařízení z 25. června 1920 čís. 404 sb. z. a n. 135 až 140 Kč — mimo příplatky 30 až 50 Kč — pokud se týče později dle vládního nařízení ze dne 3. prosince 1920 čís. 632 sb. z. a n. 50 Kč až 90 Kč — tedy celkem nejvýše 230 Kč — za 100 kg obilí — plyne jasně, že schodky nevznikly tím, že stát prodával tuzemskou mouku pod svěstojnými náklady, nýbrž spíše tím, že za cenu, pro tuzemskou mouku přiměřenou, prodával i mouku cizozemského původu přes větší nákupní cenu a nákladnější dopravu a přes neblahé poměry valutární. Stát tedy na mouku tuzemskou nedoplácel; byla by se tudíž i ona množství obilí a mouky tuzemské výroby, která zpracoval bezprávně stěžovatel, dostala spotřebitelstvu — při řádném výkupu a rozdělování státním obilním ústavem — za ony úředně stanovené ceny, aniž stát pak vymáhal stížností tvrzený, v pravdě však tu nejsoucí rozdíl mezi cenami, jím na chléb a mouku stanovenými a náklady svěstojnými, na obyvatelstvu ve formě jiných daní a dávek. Ovšem by se tak nebylo stalo ve formě bílého pečiva, nýbrž ve formě chleba a mouky, protože stát používal nedostatečných zásob obilí ku krytí naléhavější poptávky a potřeby po chlebě a mouce, což ostatně umožňovalo zároveň vydatnější vymílání obilnin, a na méně naléhavou výrobu bílého pečiva nepřiděloval mouky, ač i takové přiděly byly pro případ dostatečných zásob předvídaný §em 16 vládního nařízení ze 2. září 1920 čís. 499 sb. z. a n. Tím, že stěžovatel za spolusoučinnosti rolníků a bařochářů odváděl část obilí (mouky), podléhajícího státnímu hospodaření s cesty, kterou se mělo dle platných předpisů bráti za účelem krytí nejnnutnějších potřeb, a že takto umožňoval osobám lépe situovaným, které mohly platiti ceny, jím požadované za bílé pečivo, vydatnější zásobování moučnými výrobky na úkor vrstev chudých, nucených

k tomu, by se spokojovaly s úředními přiděly, rušil stěžovatel - zásobovací akci, směřující k tomu, by veškeré obilí, zemědělci nespotřebované, bylo zachyceno a stejnoměrně rozděleno, a prohřešoval se zároveň proti tendenci zákona, který směřuje třebas ne výhradně, tož přece v prvé řadě k ochraně spotřebitelstva nezámožného, chudého na majetku a na příjmech. Posuzuje-li se s těchto hledisek skutkový děj, zjištěný nálezcím soudem, je nesprávnost formálních výtek a mylnost hmotněprávních námitek stížnosti jasná. Zřejmě nesprávným je přede- dem, vytýká-li stížnost z důvodu čís. 5. Šu 281 tr. ř. nalézacímu soudu, že nezjistil, zač stěžovatel prodával v roce 1920 bílé pečivo, dále, že nemá důkazu o tom, že byla zvýšená cena, kterou stěžovatel musel za mouku platiti, vyjádřila v cenách jeho výrobků, a že není skutkových podkladů (skutkových zjištění) pro výrok o vědomí stěžovatele, že jeho jednáním jsou zvyšovány ceny pečiva, jím vyráběného. Rozhodovací důvody soudu první stolice uvádějí v prvním odstavci z obsahu obžaloby, že stěžovatel prodával až do 31. ledna 1920, správně 1921 po 50 až 70 h bílé pečivo z mouky domácí, za kterou platil po 6 Kč 50 h a 13 Kč, a v druhém odstavci, že jest zjištěno, že tyto nákupy a prodeje daly se s vědomím stěžovatelovým. V pátém odstavci zjišťují pak rozhodovací důvody, že stěžovatel byl si vědom, že jeho jednáním jsou zvyšovány ceny jím vyráběného pečiva, a odůvodňuje tento výrok poukazy, že stěžovatel je živnostníkem, že tedy vyráběl pečivo, by si opatřil zisk, a že povoloval vyšší ceny za zpracovanou mouku. Jest na bíledni, že při výdělečné povaze stěžovatelovy živnosti došly zvýšené ceny surovin výrazu v prodejních cenách výrobků, jimiž se vedle výdělku domáhal náhrady všech nákladů pořizovacích. Ovšem nalézací soud tyto prodejní ceny nesrovnával s cenami, stanovenými později pro bílé pečivo (50 až 70 h); než právem tak neučinil; neboť tyto ceny byly stanoveny teprve pro dobu od 6. ledna 1921 a výhradně pro pečivo z mouky cizozemské, nevztahují se tudíž přirozeně nikterak k bílému pečivu z mouky tuzemské, pro které platily naopak i v době, o kterou jde, ještě ceny, stanovené nařízením z 24. listopadu 1919 čís. 6 2 2 sb. z. a n. (20 a 30 h). Srovnání těchto cen s prodejními cenami stěžovatelovými a úvaha, že v cenách stěžovatelových uplatňovala se i přílišná cena suroviny, vylučující jakoukoliv pochybnost o objektivní přemrštěnosti cen, požadovaných stěžovatelem za pečivo, třebaže nalézací soud v osvobozující části rozsudku popírá tuto přemrštěnost, posuzuje cenu nesprávným způsobem výhradně s hlediska svěstojných nákladů stěžovatelových. Než nehledě ani k této, přečinem Šu 11. č. 4 zákona o válečné lichvě nepředpokládané objektivní přemrštěnosti cen jest na bíledni, že moučné výrobky byly by mohly býti prodávány mnohem lačněji, kdyby mouka byla bývala nakupována za ceny nezvýšené, rovnající se ceně úředně stanovené za mouku tuzemskou. Nemůže býti proto pochybnosti o tom, že ceny bílého pečiva byly stěžovatelem bezprávně zvýšeny již tím, že mouku nakupoval za ceny zvýšené. Jelikož sprošťující část rozsudku prvního soudu vešla v moc práva, nemá zrušovací soud možnosti, by zkoumal, zda jsou důvody sprošťujícího výroku správné, čili nic, a nezáleží na tom, zda nalézací soud postupoval nelogicky, odsoudiv stěžovatele pro činnost jeho před 6. lednem 1921, a sprostiv ho z obžaloby ohledně činnosti po 6.

lednu 1921, ačkoliv stěžovatel prodával po celou dobu pečivo z domácí mouky za tytéž ceny. Mylnost hmotněprávních vývodů stížnosti plyne z toho, co bylo uvedeno v prvním odstavci a ohledně bezvýznamnosti cen, stanovených později výhradně pro pečivo z cizozemské mouky, v druhém odstavci. Jen pro stupeň trestnosti, nikoliv pro posouzení trestné povahy pletich má význam otázka, zda bylo obchodováno v rozsahu značném, větším, či menším. Stačí, což prvá stolice zjistila, že pletichy mohly účinkovati, ba skutečně účinkovaly ve směru vzestupném na cenu onoho, třeba nepatrného, množství zboží, jež stěžovatelova činnost zasáhla. Nezáleží na tom, zda zjištěná činnost stěžovatelova mohla zvyšovati cenu mouky, ač k této způsobilosti — aspoň co do mouky, již se obchodovalo pokoutně — poukazuje sesílení pokoutní poptávky, jaká patrně nastala mezi dosti značnými nákupy stěžovatele, jenž v krátkých dobách od 12. do 19. července 1920 a od 17. do 29. ledna 1921 opatřil si pod rukou skoro 50 q mouky. Zřejmě nesprávným je konečně náhled stížnosti, že v roce 1920 bylo bílé pečivo výrobkem přepychovým. Nelze otázku, zda je výrobek předmětem potřeby, či předmětem přepychovým, posuzovati dle toho, zda je výroba dovolena, či zakázána, nýbrž jen dle toho, zda ukáží se výrobkem potřeba, či vyhoví-li pouhé libůstce, takže předměty přepychovými jsou jen věci, sloužící zvláště zjemnělému způsobu života, po nichž tedy není poptávky v širších kruzích obyvatelstva, jimž ostatně takové výrobky jsou zpravidla nedosažitelný již pro své vysoké ceny.

Čís. 1353.

Nejde o rušení míru domovního, byl-li úmysl, předpokládaný §em 83 tr. zák., zjištěn pouze u jedné z více vtrhnuvších osob.

O několika sebraných lidech lze mluvit jen tehdy, jsou-li tu aspoň tři pachatelé.

(Rozh. ze dne 15. listopadu 1923, Kr I 1057/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Josefa N-a do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 21. července 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem dle §u 83 tr. zák., zrušil však dle §u 290 tr. ř. sám od sebe napadený rozsudek a sprostil dle §u 259 čís. 3 tr. ř. obžalovaného z obžaloby pro zločin podle §u 83 tr. zák., spáchaný prý tím, že dne 1. února 1922 v P. opomenuv vrchnost, s několika lidmi sebranými násilným vpádem vtrhl do příbytku manželů Adolfa a Barbory B-ových a tam vykonal násilí na osobě Barbory B-ové a na jmění těchto manželů — a uvedl v tomto směru v

d ů v o d e c h :

Nejvyšší soud jako zrušovací soud přezkoumává rozsudek, shledal, že v neprospěch obžalovaného bylo nesprávně použito zákona při výkladu pojmu několika sebraných lidí, který náleží ke skutkové podstatě